

Előfizetési ár:

Egész évre 8 frt = 16 kor.
Fél évre 4 frt = 8 kor.
Negyedévre 2 frt = 4 kor.

Községeknek, körjegyzőknek és néptanároknak:

Egész évre 6 frt = 12 kor.
Fél évre 3 frt = 6 kor.

Egyes szám kapható:

a kiadóhivatalban, a főútszé-
ber, Köszl János, Hochrein J.
és fia irodájában.

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU LAP.

Hirdetéseket

elfogad a kiadó hivatal (lyceumi
könyvnyomda), hol mindenkor
a legutányosabb árak szabot-
nak. Minden beiktatott hirdetés
után 30 kor = 60 fillér bélyeg-
díj fizetendő.

Nyilttér 1 sor 1 ft - 2 korona

Kéziratok

a szerkesztőségbe (lyceumi
könyvnyomda) küldendők.

Megjelenik hetenként kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A színház építése előtt.

II.

Hitem, hogy a cikkem első részében megpendített eszme közérdekű voltánál fogva mások hozzájárulására is alkalmul szolgál, mert a színház építésének ügyét összes mellékkörülményeivel együtt oly fontosnak és legapróbb részleteiben megfigyelendőnek és alaposan előkészítendőnek tartom, mely méltó arra, hogy közéletünk vezérfői ügy, mint a színházi ügyekkel foglalkozó szakértők igazán lelkükre vegyék.

Ha a helyi érdekek istápolására vagyunk hivatva, úgy foglalkoznunk is kell azokkal, nem nézve: honnan jön az eszme, hol születik meg a terv; a komoly hozzájárulás nem mindig unalmas dolog, kivált ha az eszme és terv olyan mely összes társadalmi körünket foglalkoztatni képes.

Kétségtelen az, hogy a város által nagylelkűen és nagy áldozatkészséggel felépítendő új színház színpadi berendezése, fenntartása, igazgatása és pártolása, valamint művészeti és irodalmi szempontokból való fejlesztése nem tartozik a hivatalos hatóságai teendői körébe, az tisztán és egyedül társadalmi kérdés; a társadalomnak kell módot találnia és

nyújtania, hogy a város közönségének mint erkölcsi testületnek is ennek hivatalos közvegeinek támogatásával és közös eljárásával a felépített monumentális színházba életet vigyen és rendezett színházi viszonyokat teremtsen és fenntarts. Én ezt másként, mint egy színházi egyesület létesítéséül álta és ennek szabatosan meghatározott tevékenységi köre nélkül el nem képzelhetem, ha csak azt nem akarjuk, hogy egyes színházi próbák vállalkozásának engedve át, kelleknek, butor, ruhátár, könyvtár, alkalmas állandó zenekar hiányában vagy, fogyatékonyságával és minden ellenőrzéstől és közvetlen felügyeletől menten a sors szeszélyére bizzuk a szervezést, az előadásokat és az egész színházi életet.

Ujabbban az egyesület létesítése körül üdvös tevékenységet észlelünk és így bizton hiszszük, hogy a részben üdvös köznevelődési, részben hasznos realis célokért alakulandó színházi egyesület halás talajra fog találni társadalmi körökben.

Mielőtt az egyesület alakításának módját és alapszabályainak tervezetét részletezném, szükségesnek tartom azt a viszonyt, mely az egyesületet a város hatóságához kötné, megvilágítani. Különösen veszem erre nézve a hason körülmények között 1866-ban alakított és

tíz évi szerződési tartamra kötelező debreceni színházi egyesület iránypontjait. Ott ugyanis a színház tulajdonos városi közönséget képviselő hatóság, azon elvből indulva ki, hogy részéről, a városi közönség egész anyagi és szellemi életét felölöl sokoldalu működésében, a színház fontos ügyére legjobb akarat mellett sem fordíthat annyi figyelmet, hogy azt óhajta szerinti virágzó állapotra emelhesse: azért látta szükségesnek a színház vezetését oly egyetle ruházni, melybe a belépés útja a közönség minden tagj: előtt nyitva áll, és amely e szerint a közönség legilletékesebb közvegeinek tekinthető; hogy a közös pénztárból a színházra fordított kiadás, a célnak minél inkább megfelelő módon kezeltessek, és a színház tulajdonos közönség meg legyen nyugtatva az iránt, hogy e célra hozott áldozata elveszve nincs, hanem valósággal a színházi művészet érdekében gyümölcsözők.

Minthogy tehát azon viszony, mely a városi közönséget képviselő hatóság, és a művészetre vállalkozott színházi egyesület között létrejövendő, egyáltalában nem bír a színház tulajdonosokkal kötetni szokott szerződés természetével, amennyiben a színházi egyesület a remélhető tiszta jövedelmet a színház javára tőkésítendő: látni való, miszerint a színházi egyesület a tulajdonos városi közönségnek

A PÉCS TÁRSÁJA.

A felhőhöz.

— Lenau. —

Ne szállj oly gyorsan által
A szép mező felett,
Takarj el szürke árnyal
Mely szenvedésemet,
És állj meg, szürke felle
Szívemnek kőja mellett.

Utad ha arra téved,
Add hírül majd neki,
Hogy mily keservben élek,
S szívem mint égeti
Még most is hitszegése,
S mint égnek most is érte.

S házuk felett megállva
Magános éjfélen,
Zivatarodnak árja
Hulljon le rémesen,
Hogy álmait, nyugalmát
Szél, orkán elrabolják.

A rácsot fékevesztve
Ablakán összetépd,
Nehogy tán elfeledje
Hitellen esküjét,
Mit megzsegett kacsagva,
Bár könyek közt fogadta.

S ha tán nem hallgat erre,
Haragvó vak dühöd
Sujtsad rá mennydörögve
Szélvész, orkán között,
S villámok sárga fénye
Cikázzon két szemébe.

BUDAY LÁSZLÓ.

Az eszmény.

— A "Pécs" eredeti tárcája. —

Volt-e valaha oly boldog, hogy álmodál? Messze-messze elszálló képzeleted oly világba emelkedék-e már, hová csak az angyalok szállnak fel, tiszta aranyos szárnyaikkal a látkör magas boltozatáig, hol az azur felhők hullámzása olyan, mint a tenger vizének felkorbácsolt habja.

Az éjfélen csendjében, mely szülő-anya

annyi szép gondolatnak, midőn a fáradt lélek merengésben talál megfődést, szép álmot álmodtam. Láttam egy mosolygó völgyet, derült napsugárral, melyben annyi millió ember zarandokolt, gyenge és ingátag bár mégis a tőkely magassága felé törve, a hamis örömeiket, a csillogó fantomokat maga mögött hagyva. Láttam a nemes emberiség kertjében annyi ékes virágot nyilni. — Láttam egy ragyogó szépet, melynek illata ésbontóan édes és részegítő, melynek gyökere oly mély, élete hosszú és végtelen, de oly finom, hogy a lehelet is megáthat neki és még a könnyű sephyr is elfubhatja himporát, a hűség csillaga alatt virágzik legdúsabban, a megindulás gyöngyharmata táplálja, az egyetértés balzsama erősíti, magicus mosolyával csak seraf ültethette át az éden kertjéből, és ez ékes virág a szeretet. — Láttam egy más virágot, kék színében a hűségnek pompázni, — láttam a derűtség mosolygó rózsáját, láttam az önmegtartásnak hősziñű liliomát, láttam az ember-szeretetet pálmáját, láttam a türedelem töviskoszoruját is, de láttam a remény örökzöldjét és láttam annak felénk, édes testvérét, a szerényen árnyékba vonuló érdemnek ibolyáját.

Láttam egy dicső fényt, mint a hol-

nem bérleje, hanem bizományosa; még pedig oly méltányos tekintet alá jöhető bizományosa, ki a színház ügyét a tulajdonos helyett és annak megbízásából, nemcsak hogy minden anyagi előnyre kilátás nélkül, csupán üzszere-
retből kezeli, sőt az igazgatók részére eddig kötelezni szokott évi subventioról is lemond.

Ezen körülmény figyelembe vételével a tulajdonos község és a színház-egylet közötti kölcsönös viszony következőben körvonaloztatik:

1) A városi község, a tulajdonához tartozó színházat oly formán bocsátja bizonyos időtartamra és felmondási joggal a színház-egylet rendelkezése alá, hogy az, annak idejében az épületet, leltár szerinti járulmányaival együtt, az átvételhez hasonló jó állapotban leend köteles visszabocsátani.

2) Mindazon javítások költségeit, melyek a törvény értelmében és helybeli szokás szerint a házi gazdák által teljesítendők: a városi pénztár fogja fedezni, úgy szintén az épület netán hiányzó alkatrészeit elkészíttetni és a kert fenntartására szükséges kiadást teljesíteni.

3) Tűz ellen az épületet a városi pénztár köteles biztosítani.

4) Mindenféle elemi csapás által az épületben támadható kár kijavítására fordítandó kiadást a városi pénztár fedezendő.

5) A villamvilágítás költségét a városi pénztár teljesíti.

6) Téli szükségletre a város 60 öl fát ad beszállítással díjmentesen, melynek felvágatásáról azonban a vállalkozó egylet köteles gondoskodni.

7) A színlapokat, színházi hirdetményeket és belépti jegyeket az egylet állíttatja ki.

8) Az első beruházás költségei teljesítésére szükséges kölcsönért a városi község felügyelete és kezelése

alatti színházi pénzalap köteles jótállást vállalni, mely kölcsön mi módon leendő beszerzése és törlesztése iránt a hatóság és színház-egylet közt külön tárgyalás lesz folyamatba veendő.

9) Egy felügyelő (intendansi) állomás tiszteletdíjazására megkivántató évi járulékot a városi pénztár fizeti.

10) A városi község megkívánja, hogy a színház-egylet a színházi számadás mérlegét a hatósági kiküldött jelenlétében minden színidény végével megállapítván, a városi községnek bemutassa; hogy megítélhető legyen, ha valljon a kölcsön törlesztése eszközölhető-e? s nem mutatkozik-e oly veszteség, mely ezen kezelési mód megszüntetését, a kölcsönért jótálló színházi pénzalap érdekében kívánatosná tenné?

11) Megigéri a városi hatóság, hogy az általa városunkban engedélyezendő mindenféle előadás és mutatvány után az illetők által fizetendő díjakat a színházi pénztár gyarapítására átengedi, ezen szabály alól csak azon esetben engedtetvén kivétel, ha az engedélyezett mutatvány vagy előadás jótékony célra rendeztetik.

12) Egyébiránt az ügyvezetés szellemi oldalát és így a szintársulat vagy színház-egylet szerződésére nézve is a hatóság csak azon befolyást tartja fenn magának, melynek gyakorlására törvény és felsőbb rendeletek értelmében közérkölségi és közrendtartási tekintetben kötelezve van; szervezést, házi rendet, játéksorozatot, s minden belkormányzati teendőt illetőleg azonban a művezető egyletnek teljesen szabad kezét enged.

Viszont a vállalkozó színház-egylet kötelezni magát:

a) Hogy a leltár mellett átveendő épület jó karban tartására szigoruan felügyeltet, s a nem elemi csapás által történhető szándékos rongálásokat késedelem nélkül kijavíttatja.

b) A tűzkár elleni felügyeletet a legszigorubb lelkiismeretességgel kezelendi.

c) Az első felszerelés költségei fedezésére beszerzendő kölcsön kamatát félvétenként utólagosan az illető városi pénztárba pontosan befizeti.

d) Hogy a városi hatóság az egyleti kezelés állapotáról folytonos tudomással bírlasson, az egylet nemcsak hogy a mérlegét minden idény végével be fogja a hatóságnak terjeszteni, hanem azon felül arra is felkéri a város polgármesterét, hogy akkor, a mikor ideje engedi, vagy szükségnek látandja, egy a választmány mint az igazgatóbizotmány tanácskozásában döntő szavazattal részt vegyen.

e) Kötelezi magát az egylet, hogy a színházi kölcsönből megrendelendő s azután is folytonosan gyarapítandó beruházásokat jó karban tartandja, — a tiszta jövedelemből alapítandó és időnkint gyarapítandó kezelési tartalék-pénzalapot a takarékpénztárban tőkésítendi; erre nézve azonban megjegyeztetvén, hogy ha az egylet a kölcsön teljes törlesztése után célszerűnek és szükségesnek látna működésében terjeszkedni: a tartalék-pénzalap fölött, kormányzati ideje egész tartama alatt függetlenül fog rendelkezhetni.

f) Miután a városi község belátja, hogy az egylet az elváltat terhes feladatot sikeresen csak úgy oldhatja meg, ha a közkormányzati felügyeleten kívül minden más befolyástól szabadon működhetik és ezen függetlenséget az egylet nézve biztosítja is, az egylet viszont kötelezi magát egész ereje megfeszítésével oda törekedni, hogy a fentebbi iránypontok megtartásával azon cél, melyért a színház építtetett, elérésék és a község által a nemzeti művelődés oltárára felajánlott nagyszerű áldozat meddő töké ne maradjon. Erre nézve minden segédeszközt felhasznál, hogy a társadalom érdeklődését felkeltse és áldozatkészségét kinyerje.

E mód és általában a célok, valamint az egyesület szervezéséről és ügyköréről legközelebb.

A közegészségi egyesület legutóbb tartott választmányi ülése alkalmából két dolgot kívánunk különös figyelmébe ajánlani az egyesületnek; az első az, hogy üdvös működésének és tevékenységének javát, oroszlanrészt a vidék, vagyis a megye egészségügyi viszonyainak javítására és fejlesztésére fordítsa, ott szeressen érvényt az egészségügyi törvények és idevágó ministeri rendeletek és főorvosi intézkedések szigorú végrehajtásának, ott terjeszse a rendszeres orvoslás szükségére iránti hitet, ott segítsen kiirtani kuruzsláshoz és babonáshoz való hajlamot, ott szerezen a tanítók és lelkesek körében céljainak híveket és partfogókat, mert bár a közegészségügy terén a város viszonyai is elég szomorúnak és rendezésre szorultak, mégis a vidéken absolute hiányzik minden jóakarut és fokegonyaság s eddig valóban csak a setétségben kellett tapogatódnunk; a másik az, hogy a napi közkérdések és főleg az általános reformok — így például a játszóhelyek kérdése — felett ne a választmány előtt történjenek felolvasásszerű előadások, mert itt

dogság napsugarainak visszfényét, hallottam az öröm zaját; láttam a nemes szívek együttes törekvését a magasztos eszmékért való küzdelemben, csupa derűt, mosolygást és békét láttam, azt hittem pillantásom az égbe tévedt. Nem! csak a lélek tiszta élő folyamába pillantottam.

Álmatag szemeim előtt a táj gyorsan változott és csakhamar megpillantam a szép virágok alatt a kisértő viperákat, de az emberek milliói még bátran, csüggedetlen törtek előre. Láttam előlépni egy rémet, mely üldözte őket egy sötét kódos folyam felé, hol óriás halászt tart kezében ezerféle horgot és ez óriás halászt úgy hívják, hogy hajlíthatatlan végzet. Nézetem tovább és észrevettem, hogy minden egyes horog finom lánc, melyen a kérelhetetlen végzet egy-egy zarándokot tart fogva, akár gyermek, akár aggastyán, de azért csüggedni az emberi nemet a neme-
sebb célok elérésében nem láttam, bátor bizodalommal és hittel felvette a gigasi harcot sötét halászával, hogy verejtékező homlokára feltűzhesse az érdemes diadal babérlombját

Azonban egyszerre elsötétedik a lát-
kör, cikkáznak a villámok, hallani a mo-
rajt a fürgeteg csattogását zordonan, mint

a haragvó természet pártos fellázását és ha álmodtat, szemeid felnyitnak és mindent, mit silányok, alacsonyok és fenyegetőnek látsz, szomorú földünkre visszahullasz.

Felébredtél! és álmaiddal eltűnt, mint az édes csoda, mely lelkedet fogva tartotta és szeliden elringatott. Mit hallasz magad körül? Az önző anyagiaság utált csatazaját, mely az ideálok égi harmoniájához szokott füleidet sértően kinozza. Nézed a fenkölt eszmék fénylő csillagát, nézed és szíved vérvő könyveivel érzed, hogy az eszmény és vele karöltve járó költészet isteni álom lesz a jövőben csupán, — de nem! még annyi sem; kárhoztatott vétség, melyért még meg is lakoltatnak.

Vándor világunk ekkép elsötétedett ködében, hol az eszmény márcsak elavult ékes haszontalanság, csupán egy világító szövétnékünk marad, egy vigasztaló sejdítésünk, egy szent hit és meggyőződésünk és ez, a szépnék és igaznak győzedelme, a mai alacsony elvhajhászó materializmus korocszulotte felett!

Özv. Mihálcovicsné.

elég a concret indítvány felvetése, hanem rendeztesse nek azok nép-szerű alakban a legteljesebb nyilvánosság előtt.

A belpolitikai helyzet a felsőház-nak az egyházzápolitikai kérdésekben nyilvánított ellenséges magatartása miatt — a gróf Szapáry Géza által indítványozott helytelenítés 25 szavazat többséggel elfogadtatott — zavaros komplikációknak lehet anyaga, ha a kormány teljes erélyvel és szilárd következetességgel nem állja helyét a liberalizmus mellett és akár a többi javaslatok beterjesztésében kétsédelmet, vagy a beterjesztettek körül ingadozást árulna el. Mi nem hihetjük, hogy a képviselőház, melyben a reform eszméknek túlnyomó többsége van épen a liberalizmus kérdésében nem jönne segélyre a kormánynak és egy pár conservatív érzelmű főuralkodó politikájának áldozatul dobná nemcsak a kormányt, hanem az állam erejét és tekintélyét követelő szabadelvű eszméket és reformokat is.

Baranya a legrégebb időkben. *)

X.

Baranya magyar előideink idejéttől a török uralomig.

Időszak: 889 — 1543.

A török had tanyázott a mohácsi, kölkedi, dályoki tavak partjai körül és a régen Földvár, ma a török tábor helyéről Satoristye nevű helység mezején. Ugyanitt állottak nagyrészt a török ágyuk, valamint a majsi dombon is. A szekerek, podgyász, ökor- és juhsergek az egész kislaludi, hatni, baranyavári mezőségeket elfogták. Údvárnál volt lerakva Szulejman drágaságai és tábori archívuma, ugyanott hordatott ő annyi földet össze, hogy magas halom lett belőle, melyről messze ellátott. — A törökök aug. 29-én korán reggel Mohács felé indultak, azon halmokat, melyek a magyar táborral szemközt félkörben vonultak el és melyeket nagy hiba volt a magyaroknak védtelenül hagyniok, elfoglaltak. Szulejman e halmokra, honnan az egész magyar tábor atkinthető, déltájtban érkezett meg és az ott számára készített trónt elfoglalván, rövid tanácskozás után kezeit ég felé kulesola és e szavakra fakadt: „Istenem, erő és hatalom nálad van, Istenem, nálad a segély és védelem! Segíts meg Mohamed hű népét.“ A török hadat ennek láttára a hit és bátorság lelkesedése szállotta meg, a vitézek lovaikról leszállván, a földre borulának, s miután azt homlokukkal érintették, újult erővel vetették magokat nyergeikbe, és 3 óra tájtban közeledni kezdének a már 8 óra hosszú csatarendben állott magyar sereg felé. Ugyanezen időben egy török lovas hadosztály azon völgyön, mely N.-Nyáradról Babarc alá megy, Mohács felé került, a magyar tábort hátmögül szándékozáván megtámadni. Tüstént észrevette ezt Tomory és ne hogy a csatarendet megzavarja, Ráskayt, Törököt és Kallayt (mint kikhez leginkább bizott, hogy kis erővel nagy fordítást tehettek), köldötte ellene a király mellől. Midőn a tárogatók megriadtak, a király harcissakot tétetett fejére, mi közben vész előzerte szállotta meg s arcát halálsapádság borította el. Mint villámforogteg rohan ezután Tomory egy, Perényi más felől a török előhadra és azt nagy csapással visszanyomván, üzni kezdék. Utánok iramodék a király is a második

harcossal. De a jobb szárny a török ágyuktól, melyeket elfoglalni törekedett, iszonyu veszéggel visszaveretettik s maga a középhad is megzavartatik. A király és Szálkán érsek ezután többé nem láttaták: amaz futásnak eredt, emez több másokkal elesett. Tomory ezután az ágyukra még egy rohanást intéze, miközben maga is elesett, a had pedig, melyet már a hátmögé került török lovasság két tűz közé szorított, rendetlen futásnak eredt; — és a csata sorsa rövid másfél óra alatt el lön döntve. A török, gyanakodván, hogy hátmögül még más tábor is áll és a futás nem egyéb cselnél, csak némi idő múlva, estenden kezdé üzni a futamlókat, kik közül a magyar tábor bal oldalán állott dunai mocsároknak is sokan elvesztek. Báthory nádor, Bradarics, Perényi Péter, Bathányi Ferenc és Tahy János szerencsésen megmenekültek; de hét főpap, 28 világi zászlós ur, 500 főbb nemes, és mint Timon és Bél állítják, 300-nál több pécsi tanuló egyik lelkes tanítójuk vezérlete alatt, és mintegy 22 ezer vitéz áldozatul esett. A király Aczell, Trepa és Czettricz kamarások kíséretében Pécs felé futott el a csatától; de a két elsőől aztán elszakadt s midőn a Mohács és Bar közt folydogáló sárosfenekű Csele patakon átugratni akarna, hanyat esett, lovától a mocsárba fojtatott szerencsétlen életének 21-ik évében. (Teljes bizonyossággal meg nem határozható a helyet, melyen e kimondhatlanul nagy szerencsétlenség történt.) Czettricz urát meg nem szabadíthatván, megjegyezte legalább a helyet, hol szerencsétlenül járt, hogy idővel fölkeresztvén, szokott tisztességgel takaríthatassék elődeihez.

Igy végződött a magyarnak megsíratatlan mohácsi verna, királyunk, nemzetünk, nemességünk színének vesztelvé. És ezzel meg nem volt vége a veszteségnek. Az elfutottak közül sokan a sötét éjszaka, az iszonyu zivatar által elnyomtatva kézre kerültek, és aztán, szept. 3-kán verparanas bocsátattott ki leölésükre; mintegy 40 0 ferfi koncoltatott föl, és csak néhány előkelőbbek, kiktől gazdag váltságbért reményeltek, hagyott életben; az itközött után a környéken száguldó martalócok által elfogott nők azonban szabadon bocsátattak. De még minden ez csak előpótája a közínségnek. Alig távozik el a török erő e magyar vérel festett térről, mindjárt égnek városaink és falunk mindenelől; a megremült földnépe megoletlik, hajokat tépő és kezeit összekulesoló nők és szűzek fölkeresztnek és vagy megöletnek vagy rabbszja rüzetnek; csecsemők, édes anyjok szemelattára, ket-tő vagdalatnak; a kik pedig ezen fenevadak közelgetését sejtítvén, hegyek közé és barlangokba rejteztek, miután a síró kérdedeket elevenen a földbe ásták, hogy sirásukkal őket el ne árulják, a hosszas éhséget, szomjúságot, rettegést ki nem állhatván többé, vagy önkénynt mentek az ellenség elibe, vagy pedig előlélva a sok bánat miatt, seregenként hulltak, az ilyen életnél jobb halál fagyos karjai közé. Hogy Pécs és Mohács folygátott a török által, azt különösen megjegyzik történetíróink, minthogy mind a két város nagy és jeles volt akkoron. — Hetedik napra verpatakok árjai közt megérkezvén Szulejman Budára, azt minden ellentállás nélkül elfoglalta.

A pusztító vihart, mely a török visszavonultával Baranya egeről is elvonulni látszott, nem kevésbé komor boru váltotta föl, annyiaval aggasztóbb, minthogy a veszterhes föllegek részint a nemzet kebléből emelkedtek, részint pedig Stambulból jöven pusztítva szüntelen meggyénken vonultak keresztül. Terein ötni ki első dühököt, Baranyának jöttek t. i. mindig a törökök, valahányszor csak eljöttek hazánkat puszt-

ítani. Főhaditjok Eszéken és Baranyán vonult át, mihez az is jött, hogy miután meggyék török kézre került, hazánkfiai is, kik a végvárból bebetörték, szintoly iszonyatosan pusztíták azt, mint a törökök, nem tekintvén, hogy véreiket sanyargatják leginkább és önhazájokat pusztítják. Valóban a szónak legszorosb értelmében igaz az, hogy hazánk egyik megyéje sem szenvedett annyit, mint Baranya. — A török elmente után Zápolya nem soká birta megyénket, nevezett az alatt mégis Pécsre püspököt és megerősíté a pécsváradit és jakabhegyi szerzeteseket jogaikban. Ferdinánd által megfosztatván hatalmától, föllázítá 1529-ben a pokol szörnyeit, és Szulejman július közepén 150 ezerről álló és magyar vért szomjazó seregével Mohácsnál táboroz, hova pár nap múlva János király is megérkezett üdvözletére, kit aztán Szulejman 20-kán fogadott pasáinak fényes gyülekezetében és a vénceni kecsőcs után maga mellé ültetvén, barátságos beszélgetés közt kegyelméről ujonan biztosította.

Mohácsról Buda felé indította Szulejman roppant táborát, és elfoglalván azt, Bécsset szállotta meg; octóberben pedig 50 ezernél több fogolylyal ismét Baranyán át indult vissza Kostantinapolyba. Jóllehet Pécs meg nem nyitá a kelet orszolána előtt kapuit, mégis kénytelen lön a megyével együtt, melynek keblében fekszik, Szulejman védenézének, Zapolyanak, hódolni.

Az 1532-ik évi július végén harmadszor táborozott Szulejman mintegy 300 ezernyi seregével és sok hajóval Mohács mellett. A mohácsi mező, úgy látszik, a sorstól különösen ki vala választva a magyar név lealáztatására; nemcsak hogy Lajos király veszté ott életét, és Zápolya porig aláta meg magát a vad török negéde előtt, hanem most Perényi Péter is ide jöve, a török büszkesége vagy fukarságától megveendő vagy kikoldulandó honunk ingadozó királyi székét. Fiaival és hatszáz pompáson felkészült lovaggal és gazdag ajándékokkal jelent meg de rossz kedvében találta a pártos ur Szulejmant: elfogatott és szabadon bocsátattásáért kénytelen volt fiát adni tászul, ki aztán később törökke tétetett. Innen Szulejman egyenesen Bécsnek tartatott rettentő táborával, semmitsem kételkedvén, hogy a szép város, miként azt Ibrahim nevezte, meg fog hódolni és a hatalmas padisah most bebizonyítja, hogy mint egy Isten az égben, egy császár is csak egy a földön.

De másként volt megírva a végzés könyvében. Szulejman ez uttal nemis látta Bécsset: egy csekély erőstvényű város, a tekintélytelen Köszeg, de melynek hős Jurisich Miklós volt a kapitánya, megállította őt diadalmeneben; és az egyszer nem Baranyának, hanem Stájer, Horváth és Tótországon vonult vissza pusztítva a rettenetes szultán. — More László, a Mohácsnál elvesztett pécsi püspök testvére, 1533-ban ostroma volt vidékünknek. E kényur Palota várából kikötött, és az említett évben főkep Pécs körül rabolt, zsarolt, őlt, gyújtogatott és pusztított, míg János király hada várát meg nem vette és összerabolt kincseit — melyek 200 ezer aranyra becsültek — gyermekeivel együtt le nem foglalta. — 1535-ben Kápolnay Ferenc több ízben átesapott Szigetvárból lovasaival vidékünkre és sanyargatta védtelen népünket. Oh, mily szörnyű állapot lehetett akkor Baranyában. Szigetvár Ferdinánd volt, Pécs Zápolyaé, tul a Drávan pedig a vad török parancsol: és e három hatalmasság féktelen katonái többnyire csak rablásokból valának kénytelenek élni. Pécsnek azonkori történeti esetet mutatnak, mely nem csekély világot vet az akkori hadak féktelenségére. 1536-ban

*) Haas Mihály »Baranya földirati, statisztikai és történeti tekintetben« című műve nyomán. — Nyomatott Pécsét 1846-ben.

kézre kerülven Posega, az ottani társas káptalan Baranyában keresett menedéket. 1537-ben megindék közelében tétetett semmivé Ferdinánd király 24 ezernyi hada a gyalogatos Katzianer verélete alatt a török által.

Zápolya 1540-ben jul. 22-kén meghalálozott és a jövő évben Szulejman roppant táborával ismét megyéken keresztül sietett Buda alá, és miután azt aug. 29-kén elfoglalta, visszavonultban megyének fővárosát ostromolta, de siker nélkül. Végre bekövetkezett az, mit már régen előre lehetett látni. Szulejman t. i. 1543-ban ötödször vezette honunk felé töméntelen seregeit, és Siklós és Pécs eleste után ura lón Baranyának.

Hirek.

— **Az Országos Közegészségügyi Egyesület Pécsi osztálya** f. hó 9-én választmányi ülést tartott, melyen az elnöklő főispán és az egyesület tisztviselőin kívül a város intelligenciája szépen volt képviselve. Dr. Löw y Lipót titkár előterjeszté az egyesület munkatervét, a mely lapunkban is meg fog jelenni. Dr. Gere cze Péter jegyző a játszó terek kijelölése és felszerelése iránt tett indítványt, melylyel kapcsolatban kifejté, hogy a társadalom az iskolákkal, ezek pedig a növendékekkel szemben olyan túlságosított követelésekké léptek fel, hogy az ifjúság testi nevelése már majdnem fizikai lehetetlenséggé vált. A gyermek alig kerül ki anyja ölelőből, már is az iskola vasmarkai között túléretté válik, mert nem tud s nincs is ideje játszani. E hibás irány ellen indult ki Schwedországból a tornaszás, később pedig a rendszeres játszás és az u. n. kéz-ügyesség-oktatás (Handfertigkeitunterricht); de nálunk ez utóbbiról eddig szó sincs és a játszóterekre nézve is, habár a játékok szükségességéről mindnyájan meg vagyunk győződve, igen kevés történt. Elmondván e téren Németországban tett tapasztalatait s az orsz. tanár-egyesület pozsonyi nagygyűlésének megállapodásait, indítványozza, hogy az egyesület tegye magáévá az ügyet, kérjen a városolt játékerter és segélyt a felszerelésre. Dr. Ré z b á n y a i és Dr. M e n d l Lajos ajánlatára ez ügyben szűkebb körű bizottság küldetett ki, melynek tagjai: D i s c h k a Győző, I n c z e d y Dénes, dr. M e n d l Lajos főorvos, dr. G e r e c z e Péter és Ré z b á n y a i János. Ezután Dr. Löw y értekezett a pécsi közvágóhid felállításának szükségéről s indítvány, mely szerint a magánfogyasztók sertésállományát is az építendő közvágóhidra kívánja szorítani, élénk eszmecsereket keltett. M u n z h a r d t Géza városi főmérnök bemutatja a vágóhidtervet s előadja, hogy ilyen értelmű szabályrendeletet annál inkább fog a város kidolgoztatni, mivel a tervet erre való tekintettel készítette. Határozottá vált, hogy a tanácsnak ez irányú működését a közegészségügyi egyesület támogatni fogja. Elfogadta a választmány B á n f a y Simon kir. tanácsosnak azt az indítványt, hogy ha már a külvárosiaknak a sertéstartást megtiltani nem lehet, — ha bár ez a közegészségügyre kívánatos volna, — legalább a fennálló szabályok megtartására nagyobb gond fordítható és a sertéstartás a város azon részén tiltassék el, honnan a talajt és levegőfertőző anyagok az illető hely fekvésénél fogva a városra kerülnek sztül folynak le. Dr. C z i r e r Elek városi főorvos erre nézve az illető közegészségügyi felügyelőt éberségét emelte ki s megjegyezte, hogy a már különben szűnőben levő diphteritis elfojtása után kettőzött figyelmet fog epen a sertéstartásra és köztisztaságra fordítani. — A választ-

mány ezután a következő kültagokat választotta kebelébe. A) Az I. Orvos és természetudományi szakosztálya: Pécs város és Baranyamegye összes tiszti orvosait és J o h a n n B é l a, H ö l b l i n g és P a s i t z k y E d e orvosokat és W a c h s m a n n L e o állatorvost. B) A II. tanügyi és közgazgatási szakosztálya: Majorosy Imre, dr. Lukács Adolf, dr. Jobst László, dr. Kossutány Ignác, Skoff Ferenc, dr. Ágh Timót, Salamon József, Schneider István, dr. Záray Károly, Vaszary Gyula, Rézbányai János, Várady Ferenc, Lenkey Lajos, Haksch Lajos, Feiler Mihály, Klingenberg József tagokat, továbbá Szauter Antal göröcsönyi, Straicher József németbolyi, Halvax József mágoosi, Schell Antal egerághyi, Keserics Ferenc mohácsi plébánosokat. C) A műszaki osztálya: Zsolnay Vilmos, Matyasovszky geologus, Schlauch Imre, Ruprecht Nándor, János Engel József, továbbá Buday, Rauch János, Stankovits és Székely mérnökök. Öröndetes tudomásul vette továbbá az Egyesület választmányja, hogy a befolyó tagsági díjak egy harmadát a módosított alapszabályok értelmében a fiók osztály saját céljaira használhatja fel. — A pécsi Mecsek-Egyesület kérvényt fog intézni az iránt, hogy a vágás alá kerülő erdőrészekben a gyalogutak mentén két sor fa az üzemterv megváltoztatásával meghagyassék. E kérvény támogatását kéri a Mecsek-Egyesület bizalmas uton a Közegészségügyi Egyesülettől, mely ahhoz nagy készséggel járul és azt a maga részéről is melegen fogja ajánlani.

— **Hoffer kitüntetése.** Ő Felsége a király Hoffer Károlyt, dalárdánk jeles karnagyát a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. A királyi kitüntetés a zeneügy terén tett kitünő szolgálataiért érte Hoffer Károlyt, aki immár elmondhatja, hogy érdemeit nemcsak polgártársai ismerik el, de Ő Felsége is királyi figyelmére méltatja. A legnagyobb örömmel adunk hírt e kitüntetéséről és szívvel járunk az üdvözlők nagy seregéhez, kik a kitüntetettet ez alkalomból jókívánataikkal elarasztyák. Az Isten tartsa meg Hoffer Károlyt nekünk, a pécsi dalárdának, az ének és zeneművészetnek, Pécs városának dicsére még igen sokáig.

— **Hymen.** L a u b h e i m e r Róbert baranyavármegyei segédtanfelügyelő folyó hó 6-án esküdött örök hűségét S u b a Frida kisasszonynak S u b a Rezső városi erdőmester leányának.

— **A Pécs baranyai kertész egyesület** választmányi gyűlését f. hó 6-án a kertben tartotta, hol az eddig történt munkálatairól meggyőződést szerzett, azokról meglegedését nyilvánította Ruvald Alajos pénztárnokot a teendők alól betegsége tartamára felmentette és Ziegler Tivadar egyleti jegyzővel helyettesítette.

— **A választók névjegyzékének** hivatalbóli kiigazítása május hó 18-ától kezdődőleg jun. 4-ikéig ejtetik meg a városházán az aljegyzői szobában d. u. 3-5 óráig.

— **A királyutcai aszfalt-burkolat.** Sokan panaszkodnak arról és méltán, hogy a Király-utcan a vízvezeték csövek lerakása miatt felszakgatott aszfaltburkolat kiigazítása még mindig késik, holott a késedelem mivel sem indokolható, mert a csatornázás még mindig a távol jövőre és a helyreállítás költség sem sok, főleg a józólést és rendet tekintve. Tan azért történik a mulasztás, hogy legyen a délutáni sétálóknak még több tárgyuk a — megszóláshoz.

— **Építészeti tanfolyam** rendszeresítését helyezte kilátásba a földmívelésügyi ministerium és ez irányban a kellő előkészítő lépések az államépítészeti hivatal által meg is történtek.

— **Nemes óél.** A helybeli közkórház orvosi egy Samaritanus-egylet létesítésén fáradoznak és e célra felajánlották az ez évre nekik kijáró drágasági pótlékok. Az egylet a gyógyultaknak úgy a meghaltak árvaínak segélyezését tűzte ki célul.

— **Nagylelkű adomány** híre járt e napokban szerteszt, arról volt ugyanis szó, hogy özvegy Fischer Mórné szül. Schwarcz egy férjére esendő 25000 forintos hagyományt kórházi célokra az itteni izr. hitközségnek engedett át. A hír eddig nem valósult meg és a meggratulált hitközségi előljáróság aligha ujból meg nem ismerkedik azzal a régi példabeszéddel: „nesze semmi, fogd meg jól.“ De ha családunk, szivesen meghozzuk mi is a cafafolat.

— **Lépre került család.** A hirhét Pollák Sámuel, ki évek óta a legügyesebb „paraszt-fogó-k közé tartozik és kit a Kovacevics-féle banko cserelés családi bűnpereiben kerestek, a szegzárdi törvénysek kissé ott marasztalta, hogy Tolnamegyében elkövetett turpisságaival beszámoljon, így kerül aztán csak a sor a pécsi fogházra.

— **Kerti mulatság.** A pécsi izr. nőegylet f. évi június hó 11-én tartja meg szokásos kerti ünnepélyét, melynek tiszta jövedelme az egyleti célokon kívül részben a veszprémi tűzkárosultak segélyezésére fog fordíttatni. A hölgyek közt serényen folynak már a készülétek ez ünnepélyre.

— **Vigyázzunk a tallérokra.** Az osztrák veretű egyesületi tallérok és kettős tallérok (Vereins-Thaler és Vereins-Doppelthaler) a magánforgalomban csak f. 1893. évi május hó 31-ig, az államipénztárak és hivataloknál csak f. évi június hó 30-ig fogadtatnak el, még pedig a taller 1 fnt 50 kr., a kettős taller 3 fnt o. értékben, a f. 1893. évi június hó 30-átán pedig ezek az érmeek még anyagértékükben sem fogadtatnak el, sem at nem váltatnak.

— **A jegyzői tanfolyam** szervezésére vonatkozó törvényjavaslat a belügyministeriumban teljesen elkészült és legközelebb a képviselőháznak is benyújtatik, miután a minister annak meg ez év őszén való életbelepítését óhajta. Mint halljuk, a minister egyelőre a képesítésre nézve elállott az eretségi vizsga követelésétől, egyedül középiskolai végzettséget vagy több évi jegyzőegyelői praxist követel a felvételhez. A tanfolyam két kurzusból álló tíz hónapra terjedne és heti 20-22 órát venne igénybe; tanári a közigazgatási tisztviselők és az ügyvédek és jogtanárok sorából neveztetnének ki 3 évi működési tartamra, a tanfolyam élén pedig egy a minister által kinevezendő igazgató allana. Pécs mint az egyik felállítandó tanfolyam helye fel van véve, de, hogy mely megyék tartoznának ide, az majd rendeleti uton lesz megállapítva.

— **A Mária Dorothea-egyesület pécsi fiókja** szerdán d. u. 5 órakor tartotta Salamon József tanfelügyelő elnökléte alatt alakuló közgyűlést, melyen nagyszámú hölgyközönség és különösen sok tanítónő vett részt. Ez érdeklődés a legszébb jele azon ügybuzgóságnak, melyet a pécsi hölgyek e valóban emberbaráti egyesület támogatására kifejtének és ez ügybuzgóság láttára a legszébb remények kelnek bennünk életre, egylet sikeres működésére. A Mária-Dorothea-egylet fő célja a magyar tanítónők társadalmi érdekeinek előmozdítása és gondozása és így az szoros összefügg az iskolágygyal, a népoktatással is. Valóban, alig van a hazai közügynek oly ága, mely annyira méltó volna a támogatásra, mint a népoktatás, a magyar iskola ügye. És valljuk meg, hogy nemcsak méltó ez ügy a támogatásra, hanem arra nagyon is reászorult. Nem

egyszer utaltunk már arra lapunkban, hogy a társadalom — a legkülönbözőbb okokból — mintegy kisiklani engedte kezéből a népoktatás ügyét. Bizonyos megmagyarázhatatlan közöny kapott lábra az iskola-ügy iránt épen a vagyonosabb, az értelmi osztályban. A magyar hölgyek tehát a leg-halásabb elismerést érdemlik meg, midőn a társadalom tagadhatatlan mulasztását pótolni akarva, lelkesülten sorakoznak a népoktatás zászlója alá, melyet a leglelkesebb magyar nők egyike, gróf Csáky Albinné tart hivatott kezeiben. Legyen e zászlón és hölgyeink működésén isten áldása! — A közgyűlés kimondotta, hogy a fiók-egyletet végleg megalakultnak tekintti és ennek értelmében működését az elfogadott alapszabályok keretében, melyeket a központ is jóváhagyott, megkezdi. Következett a tisztikar megválasztása. Az elnöknek és a tiszteletbeli elnök állásának betöltése későbbre hagyott és az ügyek vezetésével e választás megejtéséig S a l a m o n József ideiglenes elnök bizott meg. Titkár lett Futima Sarolta, jegyző Nyers Annyalka, pénztáros özv. Haksch Franciska, ellenőr Leordinay Gizella, könyvtáros Nick Józsa, kik mindannyian az érdemes és díszes pécsi tanítónői kar tagjai Választmányi tagok lettek: Szuly Jánosné, Krasznay Mihályné, Opris Péterné, Salamon Józsefné, Dischka Gyözőné, dr. Szemák Antalné, Schneider Istvánné, Szieberth Nándorné, Reberics Imréné, Valentin O.-né, ifj. Kiss Józsefné, Szellmann Gyözőné, Liebscher Vilma, Werner Magdolna, dr. Perls Arminné, Sasvári Beláné, Aronffy Ilona, Wiener Anna, dr. Kosutány Ignác, dr. Eg y Beláné. — Az egyesület működését a folyó 1893. év elejétől számítja. A tagok száma 78; a pénztár állapota 20 frt 71 kr. A közgyűlés a helyi sajtónak készsége támogatásáért jónyvi köszönetet szavazott. — Megemlítjük itt, hogy megszerzte tömegesen jelenkeznek az új tagok, a mit a csekély (evenként 2 frt) tagsági díj is nagyon megkönnyíti. Kivánatos is, hogy ez új egyesület a lehető legnagyobb elterjedtséget nyerje városunkban és megyénkben. Ne legyen senki, a ki az egy-let kötelekéből kivonja magát és mi hisz-szük is, hogy az egyletnek szerencsése lesz az elnökön választása körül, és rövid időn ez egylet a fejlődés nem is képzelt mag-aslatára fog emelkedni.

— **Gróf Zichy Géza intendans** pénteken d. e. 10 órakor érkezett Pécsre és mint a püspök vendége a püspöki palotába szállt. Gróf Zichy megtekintette a székesegyházat, majd fogadta Somogyi Károly színigazgató tiszteletgését és ellátogatót a szinkörbe, meghallgatván »Rip« próbáját. Az intendans a legnagyobb elismeréssel szolt a próbán tapasztalt rendről, fegyelmzett játékról és a zenekari kíséretéről és különös dícséretben részesíté Kocsis Etel énekét és játékát, ugy Perényi szép hangját. Ebédén gróf Zichy Kardoss Kálmán főispán vendége volt, kinek kíséretében d. u. 4 órakor megjelent a belvárosi népiskola épületében az ének próba megtartására, mely célból ott már nagy számmal gyűltek össze a jelentkezők, köztük különösen sok hölgy. Egymásután énekeltek próbát: Révy Amália (Kaposvár) Back Irén, Boros Bella, Haberényi Kamilla, Thalys Olga, Eigenbrod Etelka, Kállai Lujza, Vogl Anna, Spatz Hermin, Hencz Mariska, Krausz Berta, Pecsni Viktória, Vas Ágnes, Petz Istvánné, Graf Marianne, Molnár Izabella, kik közül többeknek van csinos hangjuk. A legnagyobb tetszést természetesen Kállay Lujza szintársulatunk kitűnő primadonnája aratta szép érces erős hangjával, mely az intendansnak is nagyon megtetszett. Föltűnt és méltán Back Irén szépen csengő, terjedelmes hangja, ugy Révy k. a hangja is. Férfi jelentkezők

voltak: Eufrat Ernő, Girardi Rezső, Kálóczy József, Szkladányi József (Kaposvár) Martinek József, Kozáry Ede és Lasányi János, kik közül különösen Girardi és Szkladányi hatalmas bariton hangja tett nagy hatást, így Martinek ismert szép tenor hangja, azonban a többiek is mind szép hanganyaggal rendelkeznek. A próba éneklés esti 7 óráig tartott és szombat d. e. 10 órakor folytattni fog.

— **A megyéspüspök** Budapestről pénteken este haza érkezett.

— **Zenes mise** lesz vasárnap d. e. 11 órakor a lyceumi templomban. Előadatik dr. Bors Emil jogtanár mint karnagy vezetése alatt Hölzel Ferenc Es-dur miséje az 52. gy.-e. zenekara közreműködésével. A zenes misén legelőkelőbb hivatásos és műkedvelő enek és zene-művészek vesznek részt az bizonyára művelveztet fog nyújtani.

— **A „Pécsi Dalárda“ jótékony célú hangversenye** ma este tartatik a Hattyuban. A hangverseny valódi művelveztet fog nyújtani és annak Kúry Klára fölleptén kívül egyik legkiemelkedőbb mozzanata lesz azon körülmény, hogy azon gróf Zichy Géza intendans is részt vesz és a hangversenyen előadandó „Serenade“-ját ő maga fogja dirigálni. A hangverseny műsora a következők:

1. Nyitány Nikolajnak „A windsori vignők“ című dalművéből. Előadja Riepl Gáspár karnagy vezetése alatt a cs. és kir. 52. gyalogezred teljes zenekara.

2. a) Keringő Ardittól, b) „Gyerünk karöltve“ Planquettól. Előadja Kúry Klára urhölgy, a budapesti népszínház művésznője. Zongorán kíséri Ladányi Sárka urhölgy Budapestről.

3. Serenád. Férfinégys zongorakísérettel Zichy Géza gróftól. Éneklí a „Pécsi dalárda.“

4. a) Szerelmi álom Liszt Ferencztől, b) Valze Brillante Moszkovszkytól. Zongorán előadja Ladányi Sárka urhölgy.

5. „Nagyapó.“ Monológ Kéry Gyulától. Előadja Kálmár Piroška urhölgy.

6. Sonnetta. Fantazia Bellinitől. Előadja: zongorán 4 kézzre Hegegdüs nővérek, harmoniumon Preuss Adolf ur.

7. Francia coupletlet. Éneklí Kúry Klára urhölgy. Zongorán kíséri Ladányi Sárka urhölgy.

8. Fohász. Férfinégys, tenor és bariton sóból, Huber Károlytól. Előadja a „Pécsi dalárda“ zongora és harmonium kísérettel.

9. Magyar ábránd III. Hubertól. Hegegdüsölő. A cs. és kir. 52. gyalogezred zenekara kísérete mellett előadja ifj. Riepl ur. Kezdeté 8 órakor. Helyárak: I—III. sor 5 frt, III—VI. sor 3 frt, VII—XIV. sor 2 frt, állóhely 1 frt. A jegyek előre válthatók Valentin A. fia könyv- és zeneműkereskedésében. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Megemlítjük, hogy Kúry Klára péntek este érkezett meg városunkba, hol Blasskovits István táblai elnök vendége. A művésznőnek a dalárda szombat este serenade-ot fog adni.

— **Állami segély.** A m. kir. vallás és közoktatási miniszter az 1892/3 évi tanévre a városi ipar iskolákat évi 600 frt segélyben részesítette A pénzt a helybeli adóhivatalnál folyosította is.

— **Halálozás.** Herdein Lajos 9 éves kis fia: Lajos Jenő meghalt 10.-én. — Harant Szilárd 2 éves leánykaja: Ilonka meghalt 10.-én. — N á r a y János meghalt f. hó 11.-én, életének 87-ik évében. — Szieber Palika meghalt f. hó 11.-én életének 8-ik évében. Béke hamvaikra!

— **Villányból** írják nekünk, hogy ott mozgalom indult meg egy új járás-bíró s á g n a k létesítése, vagy a dár-dai járásbírósnak oda tetele iránt. Hat a mozgalom lehet jogosult, de a kivített lehetetlennek tartjuk, mert a dár-dai járásra

néve — az ügyforgalmat tekintve — teljesen elegendő egy bíróság, erre nézve pedig Dárda minden tekintetben a legilletékesebb hely és a villányiak által különben is a naponként többször közlekedő vasut által a legkönnyebben megközelíthető.

— **Véletlenesség vagy szándék.** Zarka Ignác hercegszöllősi jó módú földműves nagyobb pénzösszeget hordván magával revolverrel járt. Ittas állapotában a korcsmában egy barátjával összetűzven revolvere elsült, de baj nem esett. Ekkor egy másik barátja elakarta venni tőle a revolvert, e miatt köztük dulakodás támadt mi közben a revolver a tanuk kimondása szerint véletlenül elsült és Zarka ellenfele szíven találva rögtön meghalt. A végtárgyalás ez ügyben szándékos emberölés miatt legközelebb fog megtartatni, vádolt szabad lábán van.

— **Művirágkiállítás.** Nagy érdeklődéssel várják, különösen városunk hölgyei, Szirmayné Mészáros Jusztina urnőnek folyó hó 20. 21. és 22-ikére jelzett művirágkiállítását Tanítványai, kik egytől-egyig élvezettel tanulják e valóban kellemes munkát, serényen munkálkodnak a kiállítandó tárgyakon. A legénytelenebb kis erdei virágtól kezdve a legnemesebb fajig minden virág képviselve lesz a kiállításon. Az érdeklődés oly nagy, hogy a kibocsájtott jegyekre már is igen sok előjegyzés történt, különösen az 1 frtos jegyekre, melyekkel egy-egy gyönyörű emléktárgy lesz kapható. Úgy az 1 frtos mint a rendes 20 kros belépti jegyek kaphatók az összes tanítványoknál, valamint Szirmayné urnő lakásán Seitovszky-tér sarkán (Skala-féle ház). Valóban kar, hogy Szirmayné urnő csak e hó végeig marad Pécsen és a kiállítás után már csak egy tanfolyamot nyit 12 órával. Nem ajánljuk elégé városunk hölgyeinek, hogy e kedvező alkalmat minél többen megragadják, hogy a valóban művészettel előadott viragesztelés tikkat megtanulják.

— **A szinkörből.** Csütörtökön premiére-est volt, Vidor Pál »Apja lánya« című népszínműve adatott. Mint népszínmű elég gyarló, különösen a 2-ik és 3-ik felvonása, de egypár szép dal van benne és ezek, valamint az első felvonás megteszik a jó hatást. A cimszerepben (Zsuzsi) Lé v a y S á r i k a nagyon kedves volt. Oly bajosan csicseregött, ugy porgott a nyelvecskéje, hogy öröm volt hallani Enni való kis Zsuzsi volt, igazán elfeledtette az emberrel hogy még alig néhány-szor lépett föl. Dalait is igen csinosan énekelte és azokat többször meg kellett ismételnie. Úgy látszik, hogy ő a népszínműre termett. Csak rajta: tanulni és mindig tanulni. Rajta kívül jó szerepe van Dezsérynek (Forgó Tamás) Zombori Ilonának (Forgóné) és Földvárynak (Miklós). A többi szerepek mind lehetetlenek és megjátszhatatlanok.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos:

FEILER MIHÁLY.

Nyom. Feiler Mihálynál (lyceumi nyomda) Pécsen.

Ügynökséget

nyerhet előnyös feltételek mellett megbízható egyén első rangu hazai gépgyárnál. Ajánlatok:

első magy. gépgyár részvény-társulat Budapest.

Arverési hirdetés.

A pécsi kir. tvszék mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy a magy kir. államkincstár felperes végrehajtónak **Krausz Lajos és Zonnenfeld Julianna** végrehajtott szenvedő elleni 107 frt 50 kr. tőkeövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. tvszék területén levő Denchháza községben fekvő, a denchházi 173. sz. tjkvben felvett I. 202b hsz. 20. sz. házra (korcsmá) az árverést 890 frt-ban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1893. május hó 26. napján d e. 10 órakor Denchháza község bírói házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 89 forintot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

A pécsi kir. tvszék mint tkvi hatóság 1892. évi december hó 23. napján.

Lukrits István kir. tszékí bíró.

Csak

az illető, a ki bevásárlásnál a *Horgony* gyárjegyre ügyel, lehet biztos, hogy nem kapott értéktelen utánzást.

A PAIN-EXPELLER

„Horgonnyal” legjobb eredménnyel alkalmazható eszű, hátfájdalmak, fejfájás, köszvény, csipőfájdalmak, tugszagatás és meghűlések ellen; gyakran már egy bedörzsölés elegendő a fájdalom enyhítésére. Minden üveg a gyárjeggyel, a

„Horgonnyal”

el van látva és ezután könnyen felsimerhető. Minthogy ezen kitűnő háziszert majdnem minden gyógyszerárban 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben kapható, mindenki által megszerezhető. Csakis a Richter-féle *Horgony-Pain-Expeller*

— valódi. —

A hidegvízgyógyintézet

az Engel-féle fürdőben a tudomány újabb vívmányai szerint felszerelve **villamoszás, massage és villamos gyógyfürdőkkel** (a massageban jártas személyzettel)

nyári időnye már kezdetét vette.

Az intézet 11 évi fennállása óta kezelt betegek kimutatása szerint legjobb sikert eredményezett **idegbántalmaknál**, névszerint: hystéria, neurasthenia, neuralgia, különféle hűdések, gyengeségi állapotok s egyéb gerinc- és könnyű idegbántalmaknál, továbbá mindennemű férfi és női bajoknál, vérszegénység és sápkórnál, gyomor, bel- és tüdőhurutnál, csúszos és köszvényes betegségeknek, valamint a különböző szervek vérkeringési bajainál, gyakori fejfájás, álmatlanság, szédülés és szivdobogás, mellszorulás (asthma), idült székrekedés stb.

Felvétel és orvosi rendelés Széchenyi-ter 2. szám, 11—3-ig.

Dr. LOEWY LIPÓT orvos.

Levelekre szívesen válaszoltatik.

! Ujdonság ! a párisi és londoni hölgyek körében divatos illatszerek!

Mindkét illatszert, mint különös ujdonságokat ajánlom az **Essence concentrée Damara**-l, melynek az odeur rendkívül kedves bouquet képez és az **Essence concentrée Coelognia**-orchidee-ből nyerve, általam preparálva hathatos, kellemes illattal.

- Favorita Bouquet**) csodálatos
- Lobelia Bouquet**) illatok.
- Mirabilis Bouquet**)
- Lilas d'Espagne**)

Damara, szappana 60 kr.
Damara, arcpóra 2 frt 50 kr.
Damara, mosdóvíze 1 frt 30 kr.

E különlegességek finomság, illat, minőség és kiállítás tekintetében mess e fölülmulnak minden más hasonló gyártmányt.

ANATHERIN SZÁJ- ÉS FOG-VIZ.

Dr. Popp J. G.-től cs. és kir. osztr.-magy. és görög. kir. udv. fogorvos **Boesben, I. Bognergasse 2.**

Gyökeres gyógyszer mindennemű fogfájás ellen, mint szintén a szájrög és a fogus mindennemű betegsége ellen. Megkönnyebbíti a gyermek fogzását s nélkülözhetetlen az ásványvizet használatánál Jónak bizonyult öblítővíz az idült torokbajoknál és a ronszoló torokbajnál **1 nagy palack 1 frt 40 kr.**

Dr. Popp növényi fogpor a fogakat vakító fehérké teszi anélkül, hogy azok ártalmára volna. Ára dobozontként 63 kr.

Dr. Popp Anatherin fogpasta a fogak tisztítása és épségtartására, a kellemetlen bűz és a fogok elárítására. Ára üvegszelen-cékben 70 kr.

Dr. Popp fog ólom igen gyakori s legbiztosabb szer a lyukas fogaknak öngimozására. Ára dobozontként 1 frt.

Popp-féle növényiszappan Már 18 éve a legnagyobb sikerrel használva mindennemű bőrküteg, különösen a bőrvizskeg, sörör, kösz. fej és szájkorpa, fuydag, lábizzadás és varak ellen. Ára 30 kr.

DR. POPP J. G.

osztr. magy. cs. és k. és gör. k. udv. szállító Bécs, I. kerület Bognergasse 2. Kapható **Fécsott:** Sipőcz István, Göbel Kálmán, Erreth János és Zsiga László gyógyszerárban, Alt és Böhm, Pacher Ede, Lang H. és Fin, Reinfeld A., Pfeffermann és Schön, Raab G. üzlethely. **Pécsváradon** Dvorsky B. Szigetváron Salamon I. és Visy S. Sztőlörincen Szilágyi G. Mohácsos Lauzer V. s Saendrey S. **N.-Bolyon** Eöry L. **Mágooszon** Szégy G. **Dombováron** Szaló I. **Hattaszéken** dr St uróczy L. **Siklóson** Petracz S. **Vilányon** Csathó S. **Mádasdon** Mesterházy A. gyógyszerárban, valamint Magyarországon minden gyógyszerárban, illatszertáznál, droguistánál és finomabb áruháznál

Dr. POPP J. G.

cs. és kir. és gör. kir. udv. fogorvos és udv. szállítónál Bécs, I. Bognergasse 2.

Kwizda-féle Restitutionsfluid

mosóvíz lovaknak

Egy palackkal 1 frt 40 kr. c. é.

30 év óta **udv. istállóknak**, valamint **katonai és polgári nagyobb istállóknak** is, használatban; **nagyobb erőtesítések előtt és után erősítésül**; továbbá **ficamodások, rándulások** az **inak merevsége** s más ily alkalmaknál; képeíti a lovat **kiváló teljesítményekre idomításnál.**

Megszerehető

Ausztria-Magyarországnál

gyógyszertárakban

és drogériáknál

Fő letét: **Kwizda Ferenc János**

osztrák cs. és kir. és román kir. udvari szállító kerületi gyógyszerárban **Korneuburgban, Bécs mellett.**

Tessék a fennebbi védjegyre ügyelni s vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

Triest, 1884. Arany-érem.

PERLESZ LAJOS

cs. és kir. kirárolag szabadtalán, Bécsben.

I. szerelmi portl. cement és vízhatlan mészgyár

Központi iroda és raktár: Bpest, V. Rudolf-rakpart 8. Ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földművelők, kőszegi és egyházi elöljárások, valamint a nagyérdemű építő közönség le se figyelembe se lát gyártmányát

Portland-cement és vízhatlan mész

melyk mindenkör egyenlő jó minőségben szállítatnak — Árjegyzékek s megrendelők kívánatai készséggel megküldetnek.

Raktár PERLESZ LAJOS urnál Mohács.

Bécs, 1874. Erdem-érem.	Bpest, 1885. Nagy díszokli.	Zárndék 1884. Díszokli levél.	N.-Pálutkán, 1887. Ar-é.
Páris, 1867. Bronz-érem.	Kecskemét, 1872. Ezüst-érem.	Ujvidék 75.18. Arany-érem.	Szeged, 1878. Erdem-érem.

Igen fontos

talál-mány!

„Columbus”-czimbalomverőfej.

A „Columbus”-czimbalomverőfej; az éppoly fáradtságos, mint alaktalan pamutozás és czernázás feleslegessé teszi, a mecnnyiben egyszerűen reahuzandó a verőpálczára, melyről mindenkor le is huzható;

A „Columbus”-czimbalomverőfej; a legfinomabb nemezéből készül, a verőpálczákra rásimul és tetszős selyemgubó alakú;

A „Columbus”-czimbalomverőfej; megszünteti a pamutozat 'tompító' hatását s a kellemetlen kopogás helyett kellemes csengő hangokat nyerünk;

A „Columbus”-czimbalomverőfej; sohasem pisztul el, miután esztleges kopás után egy kevésbé forgatva, ismét új verőfejet pótol; ára a verőpálcák minősége szerint: frt 2 — 2.10, 3.— és 3.50. Külön a „Columbus”-fejek parja 1 frt. feltalálója a **STERNBERG ARMIN és TESTVÉRE** cég, csász. és kir. kir. szabadalmazott hangszer-ípar, **Budapest, VII., Kerepesti-ut 36. sz.**, czélszerűségéről kiváló szaktekintélyek elismerő nyilatkozatai tanuskodnak.

A „Columbus”-czimbalomverők **Kívánatra nagy képes árjegyzék cimbalomokról és más egyéb hangszerekről ingyen és bérmentve.**

Üzlet-áthelyezés.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség becses tudomására adni, miszerint **Ferenciek-utca 8-ik szám** alatt létezett

üveg, porcellán- és tükör-raktáramat, melyben végeladást tartottam, de az idő rövidsége miatt az összes áruimat még el nem adhattam, **folyó hó 1-én**

Ferenciek-utca 37.sz. alatti Stirling-féle házba

helyeztem át, a hol a még meglévő összes áruimat bámulatos olcsó árakon végleg kiárusítom.

Minél számosabb látogatást kér tisztelettel

SPITZER L.
üvegkereskedő.

Ifj. Buday. Pécssett.

Széchenyi-tér 10-ik szám, közvetlen a gimnázium-épület alatt.

Ajánlja dűsan berendezett nyitott üzletét, ugy mint: **dörzsölt olajfestékek**, porban mindennemű **szoba és diszfestési munkálatokhoz használandó festékek**, továbbá **Nobles és Hóare** cégnek valódi **angol hintő-máznak** egyedüli raktára, ajánlja a **francia viaksz** puha padló és kemény parkettának beeresztésére való, nála lévő egyedüli raktárát, azonkívül mindennemű **fény és padlómázak** kaphatók, **olajok s keverék**, valamint többféle gyártmányu kőmives **meszelők s ecsetek** nagy választéka minden célhoz, egyuttal mészszel keverendő vegyes **porfestékek** a házaknak külső beemeszelésére kaphatók, valódi anyagokért kezeskedik, s végül elvállal szoba-disz, templom- és cégfestést, ajtók és ablakok mázolását és fényezését helyben mint vidéken.

THURN EMIL ÉS TÁRSA

óraműves és ékszerész

Pécssett, Király-utca 1. sz., a Központi Takarékpénztár épületében.

Legszébb és legnagyobb választék arany és ezüst zseborákból, gyári árakon.

Finom arany női remontoir órák, csinos kivitelben 15 fttól 150 frtig.
Arany uri remontoir órák 28 fttól 300 frtig.
Egy ezüst remontoir henger óra 7 fttól 50 krtól feljebb.
Egy ezüst remontoir óra kettős-köpenyvel 9 fttól feljebb.
Egy ezüst női remontoir óra finom szerkezettel 8 fttól feljebb.
Egy ezüst toulá remontoir óra kettős-köpenyvel 16 fttól feljebb.
Egy pontosan járó nickel óra 4 fttól 50 krtól feljebb.
Egy finom ezüst óra-láncz 2 fttól 30 krtól 18 frtig.
Egy amerikai ébresztő-óra 2 fttól 14 frtig.

Alkalmi ajándékok, legérdekesebb és értékű ékszerek nagy választékban, gyári árakon.

Egy csinos és finom arany briliáns gyűrű 12 fttól feljebb.
Egy csinos arany úri óraláncz 12 fttól feljebb.
Egy csinos arany női óraláncz 5 fttól 80 krtól feljebb.
Egy finom arany karkötő 6 fttól feljebb.
Egy finom arany uri gyűrű 5 fttól feljebb.
Egy finom arany női gyűrű 2 fttól 20 krtól feljebb.
Egy finom arany jeggyűrű 2 fttól 25 frtig.
Egy finom arany vagy ezüst velencei nyakláncz 1 fttól 80 krtól feljebb.
Egy finom arany kereszt 1 fttól 20 krtól feljebb.

Finom inga órák, csinos diófa szekrényben 7 fttól 120 frtig.

Egy finom arany zománczozott párisi amulet 2 fttól feljebb.
Egy pár finom arany fülbevaló 1 fttól 50 krtól feljebb.
Egy finom nyakkendő tű 1 fttól 30 krtól feljebb.
Egy finom ezüst karkötő 1 fttól 30 krtól feljebb.

A nagyérdemű közönség becses figyelmét ezen árjegyzékre és pártfogását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Thurn Emil és Társa.

Mindennemű órák javítása 80 krtól feljebb, jótállás mellett.

Ékszerek javítása a leggyorsabban és olcsó áron eszközöltetik.

Régi törött arany- és ezüst-tárgyak vagy órák a legnagyobb áron becséreltetnek.

== 5 évi jótállás. ==

Az ékszerek a m. kir. főfémjelző hivatal által jelezve vannak és a tárgyak valódiságáért jótállunk.

Radnich-utca 25-dik szám alatt két lakásból álló

cserepes új ház

(tehermentes) jutányosan eladó.

Bővebb értesítést nyerhetni ugyanott a tulajdonosnál.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glaser)

legkittünőbb mázoló szer puha padló számára, 1 nagy palack ára 1 fttól 35 kr., 1 kis palack ára 68 kr

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr., mindcnkor kapható:

Eizer Jánosnál Pécs.

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Főüzlet:

Király-(fő)utca, a „Hattyu“-épületben.

PÉCSETT

Műhely:

Király-(fő)utca, Mestrics-féle házban.

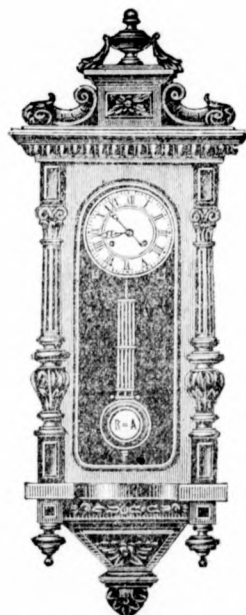
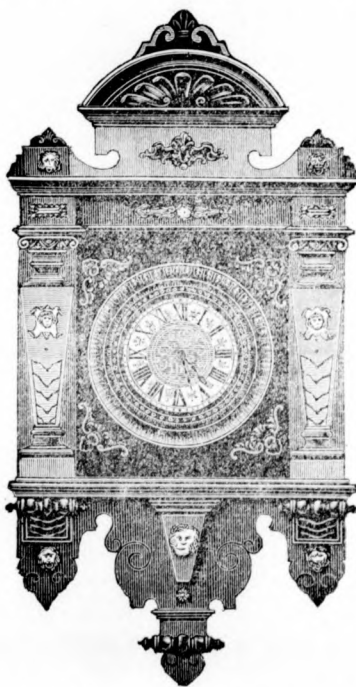
**Tábori és színházi látszövek, szemüvegek, görscsök, hőmérök
| stb. gyári áron.**

Pontos járásu csinos ébresztő órák, darabja csak 2 frt 50 kr.

Csinos ezüst horgony-Remontoir órák 2-ös fedéllel dbja 12 frt.

**Inga-óra csinos szekrényben 8 napig járó és ütő szerkezettel
| ára 12 forint.**

**Anker-Remontoir Tula-óra, 2-ös köpenynyel kitűnő szer-
kezettel 14 forint.**

☞ **Öt évi jótállással.** ☜

**Nagy raktár a legszebb ékszerek ezüst és (alpaca) China-
ezüst árukban.**

Javitások olcsón és legjobban készítettnek.

**Minden tárgy a magyar királyi pénzverde hivatal által felül-
vizsgálva és fémjelezve van.**

Kiváló tisztelettel

SCHÖNWALD IMRE.